

Sencer ile Yusufçuk

ÇATI

Ben ki bitkin bir ağaçtım. Serüvenci bir ağaç. Annem yaz boyunca domates tepsilerinin başında nöbet tutmuş, gözümde korkusuz bir süvariye dönüşmüştü. Kalesinin önünde, gururla. Ben de ağaçevimin tepesinde oturup. Tek gözlü bir kertenkele gibi uyuklamıştım. Ve böyle zamanlarda kılıcımı çekerek düşmanımı yere sererdim. Annem domates tepsileriyle bütünleşir, elinde ince uzun bir kaşıkla. Gözlerinden biriyle güneşe bakardı.

Güneş gökyüzünde bir hacıyatmaz gibi dolaşır. Yaprakların arasında ışıldardı. Gece yarısı yağın o yaralı yağmurdan kalırdı, şırıltılar içinde. Yaprakların ucundan damlardı. O zaman bu damlalar ipekböceklerini de sırtlanır. Böcekler annemin iflahsız tepsilerine düşerdi. Kaynayarak düşerdi hem; güneşin kızgın kılıçlarıyla parça parça. Sonra domatesin o tatlı denizine. Ama yaprak uçlarından olup kertenkeleler de damlardı bu tepsilere. Kimi ağaç kovuklarında saklanırdı bunların. Kimi evlerin çatılarından sarkarak. Kış mevsiminin buzdan kılıçlarına benzeyerek. Tepside yüzmeye çalışırlardı. Köpüğü köpük bilirdi de çok geçmez, devasa kısıkaç ele geçirirdi onları. Masanın ucunda bir elmakurdu gibi söylene söylene. Nöbetçinin elinde hendeği boylarlardı.

Ama bu binde bir olurdu tabii. Sonra annem yine tepsi başındaki nöbetine döner, salçasını karıştırmaya devam ederdi. Tepsinin içinde yükrüşürdü domates.

Ben yine ağaçevimde olurdum. Yaprakların gölgesi yüzümde çırpınırdı. Sıkıntıyı bir uzak atlıya benzetir, toz bulutunun gittikçe uzaklaştığını düşünürdüm.

Günlerimi, akasyama tırmanır, ağaçevimin altın kollarında geçirirdim. Gerçi bana serüvenler bağışlamış bu ev düşmandan azade idi. Yastıklarımınla şemsiyemi yüklenerek çıkardım oraya. Bu gururlu,

devasa ağaç burada, okyanusun bu tuzlu kıyısında korkusuz bir nöbet eri gibi kök salarak kollarını iki yana açmıştı. Sanki bir okyanus saldırısı; evin önüne geçerek kaşlarını çatmış, denizlerin uzak gemilerini gözetlemeyi iş edinmişti. Ben de kulede gözlerimi kısarak ufka bakardım. Ağaç gıcirtılar çıkararak sallanmaya başlar, rüzgâr, bir celladın kırbağı gibi yüzümü döverdi. Yelken bezi patpatlar içinde gerilip açılır, yağmur yeri dövdükçe yerden toprak değil, şarap kokusu yükselirdi.

O vakit dönüp kıyıdaki eve bakardım. Pencereerde titrek ışıklar belirirdi. Derken kahkahalar yükselir, şarap kokusuyla bu garip kahkahalar evin alnındaki yeni tabelayı açıklardı: JOHN SILVER'İN YERİ. Çok geçmeden barın kapısı açılır, ortaya geceyi orada içerek geçirmiş bir korsan eskisi çıkardı. Yüzünü seçemezdim ama, o tek bacağıyla usul usul uzaklaşır, yağmura karışıp giderdi. Yağmur, bir at yarışıdır. Ben böylece ağaçevimin gıcirtısı içinde bir başıma, çevremde beni oyalayacak bir başka şey arardım; yağmurdan, sisten ve rüzgârdan başka.

Babam, devlete bağlı bir fabrikada çalışırdı. Ben sabah vakitlerinin şen kahvaltılarında katılabilmek için onunla birlikte uyanır, yüzümü bahçedeki tulumbada yıkardım. O sırada babam kravatını bağlamakla meşgul olurdu. Annemse nasılsa çok kısa sürede, neredeyse okuyup üfleyerek hazırladığı kahvaltı masasının başına geçerek bizi beklerdi. Kuyu neredeyse bir buz yuvasıydı ki, kahvaltıya başladığımız zaman yüzüm soğuktan kızarmış olurdu. Yüzümü çayın buharı ile ısıtırdım, babam kalkıp zeytinyağını getirir, buna karabiber ekerek limon sıkardı. Annemse yaz kış sofradan reçel kavanozlarını eksik etmezdi. Sonra ben gidip ağaçevime tırmanırdım. Ağacım sallanmaya başlar, babam sabah mahmurluğuyla çıkarak yaz sabahlarına özgü sisin içinde kaybolup giderdi.

Yaz aylarını bitkin bir ağaç olup geçirmiştım. Eylülde hava bozmaya başlamış, rüzgârda yağmur kokuları belirmişti. Ama kışı kulemden uzakta geçirmek düşüncesi, benim, olsa olsa, kâbusum olabilirdi. Heyulam.

Annem cennetmekân, bana ne heyula hikâyeleri anlatmıştı. Hayal kırıklığına uğramış bu eski zaman beyleriydi. Kimi bir ağaç kovuğunu yurt edinmiş, kimi çadırını izbe kömürlüklerle karanlık

mağaralara kurmuştu. Kimi posta direklerinin çevresinde dolanıp durmuş, kimi bir kapı arkasında yüz yıl dinlenmeye mahkûm edilmişti. Ulan, demişti bana –o vakit ağaçevime bir çatı yapmaya karar vermiştim– akasya heyulası mı olucan? Bir akasya heyulası. Yerle bağını koparmış bir eski dünyalı; sonra, yağmur denen kış belası kendi bayramını ilan etmiş, su evimizin oluklarından akmaya başlamıştı.

Bir sabah korkunç bir gök gürültüsü ile uyanınca çatının zamanının gelip geçtiğini anladım. Pencerenin buğusunu sildim, su bahçeyi bir bostan gölüne çevirmiş, yapraklar ağaçlarda yumuşamıştı. Kalkıp yüzümü yıkadım, yağmurluğumu, çizmelerimi giyinerek dışarıya çıktım. Gidip halat merdivenimin yardımıyla akasyaya tırmandım. Yastıklar su içinde kalmış, ev su çekmiş, tahtalar ıslanıp şişmişti. Yağmur sürüp gidiyordu. Aşağıya bakınca yine JOHN SILVER'İN YERİ'ni gördüm. Hava neredeyse kararmış, pencere camlarında kırmızı ışıklar belirmişti. Konuklara –barın daracak odaları gelip geçen yolcuların konaklamasına açılmıştı nicedir– hizmet etsin diye Julia adında genç, iriyarı bir kızı işe almışlardı. Julia'nın sesi geliyordu; kadın orta yaşlı serüvenci erkeklerin gönlünü hoş tutmada ustaydı anlaşılın. El ayak çekilince yabancılardan biri geminin halatlarını çözmüş olacak; ağaçev sallanmaya başladı. Yastıkları kucaklayıp aşağıya bakınca gerçek bir heyula gördüm. Heyula benim zamansız hareketimle dengesini yitirdi, kuleden aşağıya düştü. Hançerini dişlerinin arasına sıkıştırmıştı.

Evin arka tarafında sırt sırta iki odacık yapmıştık babamla. Birini kümes, birini kömürlük olarak kullanıyorduk. Kömürlüğün bir yanı hareket alanımızdı, öbür yanıysa doluydu tıkabasa. Bir çatı için gerekli her şey vardı içinde. Bu yüzden buradaki tahtalarla muşambayı ağaçeve taşıyacaktım, ama yağmurun dinmesini bekleyecektim önce. Eve gidip yastıkları annemin çamaşır sepetinin içine koydum. Sonra oturdum pencere kenarına.

Uyandığımda yağmur hâlâ yağıyordu. Kış başlangıcında bu kadar yağmur görülmüş şey midir? Hava ansızın buz kesmeye başlar, ayaz insanın yüzünü yakar, sonra kar gelir. Çatıyı kömürlükte yapar, sonra halatlar yardımıyla yukarıya çekerim, diye düşündüm, çıktım dışarı. O hâlâ oradaydı. İyice zayıflamış, kümese sırtını

vermiş, kirli yorganının altında titriyordu. Ocağı yakmana yardım edeyim mi, diye sordum. Evet, dedi, soğudu iyice. Gazlı sobayı tutuşturdum, tabureye oturup onu izlemeye başladım. Sakalları uzamıştı. Saçları da öyle. Uzadıkça kıvrıcıklaşmıştı. Konuşmakta güçlük çekiyordu. Böyle zamanlarda onun gizli kalmış bir gelin olduğunu bile düşünüyordum. Bir gelin, saklanır. Dil nedir bilmez ve konuşma acemisidir. Kömürlük gelini de böyleydi işte. Gerçi onun durumu daha zordu.

Taburenin altından su sesleri gelmeye başlayınca ürktüm, ama babamın buluşu geldi aklıma; bu küçük kulübeye temel yapamayacağız, hiç değilse ayak yapalım, demişti. Tavuklar için de iyi olmuştu bu. Kulübelere yerden iki karış yüksekteydi. Suyun akışını görüyordum. Kış geliyor, dedim geline, delikleri kapatalım, yoksa ısınmazsın. Gerek yok, dedi gelin, zaten yakında gideceğim buradan. Deyince yorganı başına çekti. Uzamış sakalları kirli örtünün altında kaldı. Sonra daracık sedirinin üstünde sırtını döndü bana. Çok yorgunum, dedi, kestireceğim biraz. Yağmur yağıyordu. Benim bir çatı yapmam gerek, dedim. Kümesten tavukların sesi geliyordu. Kanat seslerini duyuyordum. Sonra horozun vakitsiz ötüşünü. Çok sürer mi, diye sordu. Yardım ister misin? Sonra güçlüğüyle doğrulup işe koyuldu.

Geleli çok olmamıştı, ama onun burada yaşlandığını düşünüyordum. Çatı bir buçuk metre büyüklüğünde olacak, dedim. Ev çatısı gibi olursa daha iyi olur, yani eksik üçgen. Dışını da muşambayla kaplayacağız.

Sonra durup onun gergin bekleyişini izledim. Hareketlerinde bir sürü gariplik vardı. Gelindi, korkusu, kararsızlığı, soluk alışına yansır. O vakit kesik kesik solumaya başlar. Başından geçenleri düşünürdü. Ama bunları bana anlatmamıştı. Böyle zamanlarda beleren gözleri gelinin, gözümün önüne ansızın gelirdi de onu bir giz kuyusu zannedirdim. Oysa onun o kötü, kocaman ağzıydı asıl kuyu. Bu, günde iki öğün yemek taşırdım ona, çatalı ağzına götürdüğünde ortaya çıkar, uğultusuyla devasa bir ayıyı hatırlatırdı. Kara sakallarıydı onun, kuyunun ağzında bir çalı kümesi gibi toplanmıştı. Gelin –bir zaman sonra böyle seslenmeye başlamıştım, öyle ürkekti– bunlar pek umurunda değildi onun.

Babam gece geç vakit, yorgun bir atlı gibi dönerdi eve. At köpükler içinde akasyaya bağlanır, başına geçirilen yem torbası ile geçip gördüğü yerleri unutsun istenirdi. O zaman yol bozukmuş, çıkıp geldiği yerlerde tepe tepe üstüneymiş fark etmezdi. Vakit gece yarısını geçer, babam torna sesleri arasında deliksiz bir uykuya dalar, at dışarıda, akasyanın yanında sabaha dek solurdu. Ben onun uyuyup uyumadığını bilmezdim. Ama geceleri sanki başka bir sahibi vardı da bu herkesin uykuya dalmasını bekler. Sonra gecenin ortasında ansızın peyda olurdu. Adam elinde kamçısıyla belki bir ağaçtan iner. Usul adımlarla babamın sevgili atına yaklaşırdı. Uzun, siyah paltosu olurdu üzerinde. Kolları Azrail'in kollarını andırır. Parmakları devasa birer pençe gibi gecenin içinde asılı dururdu. Sonra karanlık bu adam atın ağzındaki yulaf torbasını indirir.

İpi çözer. Hayvanın boynunu okşar. Sonra gül ağacına tırmanır gibi hayvanın sırtına otururdu. Böylece önce evin çevresinde dönmeye başlardı. Burnundan ikisinin de buhar püskürür. Sonra atlı evin bilmem kapısından, bilmem penceresinden girer, odalarda sabaha dek dolaşır dururdu. Ben de onun gelip beni bulmasını. Burnunu alnıma değdirerek. Saçlarımı koklamasını korkuyla beklerdim. Atlı kılıcını çeker, kılıç havada parlardı.

Eylül ayının başlarında bir gece silah sesleriyle uyanmıştık. Uzakta kurşunlar atılmış, sonra ayak tapırtıları, bağırtilar işitmiştik. Dışarıya çıkmayacaksınız, demişti babam. Kapının önü.

Uzaklaşmak yok. Geceleri de evde, pencerelerden uzak duracaksınız. Sonra bize evde nasıl yürüyeceğimizi göstermişti. Böyle. Örümcek gibi. Sonra akvaryumun başına geçmişti.

Balık, bir törendi onun için. Sanki balığın çevresinde ipekten bir ağ örer. Ağın arkasında huzurla beklerdi. Kimi zaman evin gizli odalarından birinde sessizce oturur, babamı akvaryumun başında izlerdim. Babam dev kavanozun arkasında irileşmiş gözleriyle gülmüyerek anneme bakardı. Gerçi benim durduğum yerden annem görünmezdi ama bilirdim; uzun saçlarını yüzüne akıtmış tarardı. Elinde beyaz bir tarak. Saçlarının arasından babama bakar. Gözlerinin önünde kırmızılı pembeli balıklar dolaşır. Arada yosundan yapraklar boy gösterirdi. Yıkandıktan sonra daha saatlerce tüterdi annem. Bir sabun kokusu yükselir. Sonra bu koku kıvrımlar çizerek

odanın içinde gravürler oluşturur. Kayalıkların içinde balıklar için oyuklar bırakarak babama ulaşırdı. Ama ben orada –sanki günah işlemişim– duramazdım daha fazla.

Birkaç gün hepimiz yer yatağında yatacağız, demişti annem.

Çatıyı bugün bitiremeyeceğiz, dedim geline. Yarın devam ederiz, hem ben gidip yiyecek bir şeyler getireyim sana. Deyince, son zamanlarda sık sık yaptığı şeyi yaptı gelin. Konuşmak yerine garip, anlamsız bir uğultu çıkardı. Annem nohut pişirecekti bugün.

Bulgur pilavı da yapmıştır şimdi, bulgur çok bu sene, dedim. Hıgg, dedi. Yağmur suları kulübenin altından akıp duruyordu.

Kendimi garip bir köprünün üzerinde hissediyordum. Kapalı bir köprüydü bu. Bir ev köprüsüydü. Sonra kıyıya çıktım. Gidip geline yemek torbasını getirdim. Dikkatli ol, dedi annem her zamanki gibi. Gelin konuşmayı unutuyor, dedim. Hıgg – böyle konuşuyor. Tavuklardan öğrenmiştir, dedi annem. Pilavı önüne koydum –nohutlar üzerindeydi– gelin aç kurtlar gibi saldırdı yemeğe. Saldırdı, bunda hıgg'lar belirginleşti iyice. Sıklaştı, ben de soluk alamadığını düşünerek, yavaş ye biraz, dedim, boğulacaksınız. Bunu duyunca güldü, çatının yarım kalmış inşaatına bakarak neredeyse hüznünlendi. Yarına yağmur diner, dedim ben de, sabah erkenden bitiririz. Sonra ben tutup ağaca taşırım onu.

Nasıl bir ağaç, diye sordu gelin. Bayağı, dedim. Kocaman bir akasya ağacı. Evin hemen önünde. Üç tane dev gibi dalı var. Üçü de ayrı yönlere doğru uzamış. Kulübeyi bu dalların üzerine... Kalkıp kömürlüğün deliklerinden dışarıya baktı. Hava iyice kararmış, yağmurun etkisiyle göz gözü görmez olmuştu. Gelin sanki o deliklerden dışarıya çıkabilecekmiş gibi gövdesini kulübeye iyice yaslamış. Parmaklarını duvardaki deliklere sokmuştu. Gözleri yetmiyordu sanki. Parmak uçları da yetmeyince çenesini dayamış. Sakalı tahtaların arasına girmişti. Ağaç öbür tarafta, dedim. Göremezsin buradan. Burada ne var, dedi. Burası bir tepe, dedim. Aşağıda bir asfalt yol var. Sürüyle araba geçer oradan. Yüksek mi, diye sordu. Çok yüksek, dedim.

Sonra dönüp yarım kalmış yemeğini gördü. Sanki yemek için yeni bir sevinç duydu. Oturup kalanı da silip süpürdü. Bitirince tabağı ve kaşığı aldı, torbanın içine attım. Çıkarken, dikkatli ol,

dedim, yanıp gidersin burada. Gitmem, dedi, söner şimdi o. İyi geceler, dedim. Hıgğ, dedi. Yağmurluğumu başıma çekip çıktım. Tavuklar gıdaklamaya başlamıştı.

Dışarıya çıkınca, neden bilmem, ağacıma yöneldim. Gövdenin yanına vardım. Halat ıslanmış, ama çözülmemişti. Sanki ağacımdan çağrı almıştım.Yağmura aldırmadan halatıma tutunmuş, bir çırpıda ağaçeve tırmanmıştım. Yukarıda her şey bambaşkaydı. Uzakta, yüksek binaların, ışıklı direklerin olduğu yerde şimdi soluk bir ışık görülüyordu. Sanki ay yeryüzüne yaklaşmıştı. Ben de yükseldikçe. Yüzüme rüzgârın kırbağı inmişti. Denizin tuzu gözlerimi yakıyordu. Erken sayılırdı; akşamüzeri babam –artık sokakta da böyle yürüyordu– iki büklüm gelmişti eve. Sinerek, neredeyse elleriyle yeri yoklayarak. Bir zaman böyleydi. Kapı açılınca içeriye bir örümcek gibi girer. Bizi yakalayacaklar. Bizi de oraya götürecekler, derdi. Oysa JOHN SILVER'İN YERİ onun için epey güvenli sayılırdı. Barın küçük pencerelerinde Julia'nın turuncu ışıkları yanmaya başladığı zaman girip taburesinde oturur. Canı isterse tatlı romunu içerdi. O zaman Julia upuzun saçlarını geriye atarak konuğunun gözlerinin içine bakar. Ona hanın gizli güzelliklerinden söz ederdi.

Dalgalar vurunca direğin tepesinde sallanmaya başladım. Ufukta en ufak bir kıpırtı yoktu. Olsa da karanlığı görecektim. Bu havada okyanusa açılmak delilik olurdu. Kaptanın beni buraya niçin hapsettiğini düşündüm. Düşününce aşağıya, JOHN SILVER'İN YERİ'nin pencerelerine baktım. Barın üst katında yan yana üç oda vardı. Bu taş odalardan birinde şimdi titrek bir mum alevi belirmişti. Pencerede bir gölgenin bir taraftan bir tarafa geçtiğini gördüm. Gölgenin elinde bir hançer vardı. Bunu görünce korkuya kapıldım. Julia'nın sesini duydum. Sonra halatıma tutunarak aşağıya indim. Dalgalar gemiyi bir beşik gibi sallıyordu. Rüzgârın kırbağı yüzümü yara etmişti. Gidip kaptana haber vereyim, dedim.

Barın önüne geldiğim zaman, hanın uzaktan ne kadar küçük göründüğünü anladım. Tabelayı okumak için başımı iyice kaldırmam gerekti: JOHN SILVER'İN YERİ'ne girince kaptanı barda oturur buldum. Sanki dört bacağı vardı kaptanın, yere öyle sağlam basmıştı. Julia ise barın arkasından uzanarak kaptanı bir ahtapot gibi sarmıştı. Gidip karşısında telaşla durdum ve ona yukarıda bir